

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 18:57

יציאת השבת: 19:56

ו' אלול תשע"ה

גיליון מס' 230

שאל אביך וינדר

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

סגולה לשלום בית

"דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו" (יז, ח)

שלום בית, דבר גדול הוא, עד שבכדי להשכין שלום בין איש לאשתו ציוה הקדוש ברוך הוא למחות שמו על המים.

כל הבעיות בשלום בית בין בני הזוג, נובעות מחוסר השלום בין בני הזוג לבין הקדוש ברוך הוא.

כל זוג ודרגתו, יש שאף מצוות חמורות מבטלים, כשמירת שבת וטהרת המשפחה, ויש רק את הקלות, ויש שמידות לא טובות הן מנת חלקם כנעס והקפדה וכו'.

ולכל אלו רומז הקדוש ברוך הוא להרבות שלום בינם לבינו יתברך על ידי החדרת חוסר שלום בינם לבין עצמם.

כי כך אמרו חז"ל על הפסוק "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים איתו" - זו אשתו (בראשית רבה נד), אם ירצה ה' פעלו, גם אשתו לא תהיה מנגדתו, כלומר שתהיה לצידו ולא נגדו.

וכן רמזו חז"ל על הפסוק אעשה לו עזר כנגדו, זכה - נעשית לו עזר, לא זכה - מנגדתו. ו"זכה", היינו שזיכך עצמו במעשיו.

"איש ואשה שזכו שכינה ביניהם" דהיינו שזיככו מידותיהם.

כי באמת, הכל בידי שמים, ואם כן יאמר נא ישראל מה זאת עשה אלקים לי, שכך אשתי מתנהגת כלפי, כנראה שעוונותי היטו אלה וחטאותי מנעו הטוב ממני.

ובשם הצדיק ר' ברוך ממעז'בוז' זצ"ל מובא: אדם מתחתן כדי ללמוד כיצד לאהוב את השם יתברך.

ומדבריו למדנו כי כאשר אין האדם שלם במצוות ה', נמצא אם כן כי חתונתו לא מקיימת את מטרתה, ולכן נכנס שם חוסר שלום בית, כדי לרמוז להתקרב להשם יתברך שזוהי מטרת חתונתו.

ולזה רומז הפסוק: דברי ריבות בשעריך, אם ישנם דברי ריבות בשעריך, שחוסר שלום בית פקד נַךְ חס ושלום.

וקמת ועלית אל המקום וכו', היינו בית מקדש מעט - הוא בית הכנסת, פנה אליו, ושם תתנדה על עוונותיך ותבקש להתקרב להשם יתברך, ולבסוף, ברצות ה' מעשיך, מובטח אתה שתמצא שלום באהלך.

נועם התורה

1. "שופטים ושופטים תתן לך", מה

תפקיד השופטים ומה תפקיד השופטים? (ט"ז, י"ח רש"י)

השופטים אלו הדיינים הפוסקים את הדין, השופטים אלו שדואגים שבעל הדין יקבל עליו את דין השופט, מכים את הנידון עד שיקבל עליו.

2. מניין למדים שמושיבים דיינים לכל

שבט ושבט ובכל עיר ועיר? (ט"ז, י"ח)

מהמילים "בכל שעריך" - בכל עיר ועיר, "לשבטיך" - בכל שבט ושבט.

3. איש או אישה שנמצאו עובדים

עבודה זרה יענשו בעונש

סקילה באבנים על פי שניים

או שלושה עדים, מה הקושי

ומה התרוץ? (י"ז, ו' רש"י)

ושפתי חכמים

הקושי - אם על פי שני עדים

מתקיימת העדות מדוע כתוב

גם שלושה? התירוץ - להשוות בניהם

שכמו ששני עדים שאם אחד מהם

נמצא קרוב משפחה ופסול לעדות אז

העדות בטלה, כך שלושה עדים שאם

אחד מהם נמצא פסול לעדות העדות

בטלה.

4. "שום תשים עליך מלך", איזה מלך

יש למנות? (י"ז, ט"ו)

מלך מקרב אחיך, מעם ישראל, ולא ימנו איש נוכרי אשר לא אחיהם.

5. מדוע המלך מצווה לא להרבות לו

סוסים אלא רק לצורך מרכבתו? (י"ז, ט"ז רש"י)

כיוון שהסוסים באים ממצרים המלך ודאי ישלח את עבדיו לשם להביא סוסים טובים וכך נמצא שהם שבים למצרים ויהיו גרים שם. וה' הרי אמר "לא תוסיפון לשוב..."

6. באיזה תנאי תתקיים ממלכתו של

אותו מלך היושב על כסא

המלכות? (י"ז, י"ח רש"י)

ממלכתו תתקיים כאשר יקיים את ציווי ה' שלא ירבה לו סוסים ולא ירבה לו נשים וכסף חזהב.

7. "בלתי סור מן המצוה...ולמען

יאריך ימים" מה הקשר בין שני

הדברים? (י"ז, כ' רש"י)

שאם לא ילמד את התורה לא ידע מהן המצוות ששכרן אריכות ימים, אם כן לא יזכה לאריכות ימים ח"ו.

8. שבט לוי לא יזכו לחלק ונחלה עם

בני ישראל מהם "חלק ונחלה"? (י"ח, א' רש"י)

חלק-בביזה, שלא יקבלו מהשלל שלאחר המלחמה. נחלה- לא ינחלו בארץ אלא רק ערים לשבת בהם.

9. בעניין התרומה שניתנת לכהנים

מהדגן לא פירשה התורה את השיעור שצריך לתת, אך רבותינו

נתנו לה שיעור- מהו? (י"ח, ד' רש"י)

עין יפה- אחד מארבעים, עין רעה- אחד משישים, עין בינונית- אחד מחמישים, ואין להפחית מאחד משישים.

10. איזו דוגמא יש בפרשתנו לרוצח

בשגה שעליו לנוס לעיר מקלט? (י"ט, ה')

אדם שבא עם רעהו לחטוב עצים ביער וכשבא לחטוב בגרזן נשמט הגרזן מידו או שנפלה חתיכה מהעץ המתבקע והרגה את חברו.

11. כמה ערי מקלט מצווה ה' להקדיש

כאשר ירחיב את גבולות הארץ בעתיד? (י"ט, ט')

ה' מצווה את בני ישראל שכאשר ירחיב את גבולות הארץ הם יוסיפו עוד 3 ערי מקלט ובסה"כ 9 ערים: 3 בעבר הירדן המזרחי ו-6 בתוך א"י.

12. מדוע עליהם להוסיף עוד שלוש ערי

מקלט? (י"ט, ט')

כדי למנוע שפיכות דמים ע"י גואלי

הדם שרוצים לנקום ברוצח.

13. מהו איסור הסגת גבול? (י"ט, י"ד

רש"י ומעם לעז)

הסגת גבול ע"י שמרחיב את גבולו בקרקע ע"י שנכנס לתוך שדה חברו. וישנה הסגת גבול ע"י שמוסיף כסף על שכירות על בית או חנות של חברו כדי להכנס במקומו או יפתח עסק ליד חברו. ברית כרותה שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו.

אבא או דוד

בתחילת חודש אלול שאל אותנו המורה: "מי יודע מהן ראשי התבות 'אלול'?" מיד הרמתי אצבע ועניתי: "ראשי תבות 'אלול' הן 'אני לדודי ודודי לי'."

המורה נענע בראשו לאות הסכמה ואני הפעם שאלתי אותו שאלה: "המורה, מדוע הקב"ה מכונה דוד? תמיד ידעתי שהוא אבא שלנו, לא חשבתי שהוא גם דוד.."

ענה לי המורה: "אכן אתה צודק, הוא אבא שלנו, אך בחודש אלול הוא הופך לדוד מיד קפצתי ושאלתי: "אבל מדוע הוא עושה זאת? ומה בכלל ההבדל?"

ענה לי המורה: "יש הבדל בין אבא לדוד, אבא תפקידו לחנך, לישר את הדרך של הבן, לפעמים כדי לחנך הוא כועס, מעניש וגם מלטף.. אך הדוד רק מפנק, נותן ומעניק אהבה.. רק תבקש.."

אמר שלמה המלך: "אני לדודי ודודי לי" בחודש אלול אנו מבקשים מהקב"ה שיתנהג עימנו כמו דוד, שרק נותן ומפנק ולא כועס, שלא יקפיד על מה שעשינו בשנה שעברה עלינו..

הקב"ה פונה אלינו ואומר: "אני מאד רוצה להיות בחודש הזה כמו הדוד שלכם, להעניק ולא להקפיד, אך אני מצפה ממכם שגם אתם תהיו כמו אחיינים שלי.."

אם נתקרב אל בורא עולם, נראה לו אפילו שינוי קטן במעשה מסוים, נכבד את הזולת יותר, נקשיב לדעות שונות, פחות נכעס בבית, פחות נהיה אנוכיים, יהפוך הקב"ה מאבא לדוד שרק יפנק אותנו ויתן לנו את מבוקשנו הצריך לנו..

יש לנו חודש שלם לבצע שינוי קטן בעצמנו ובורא עולם יעשה בעצמו שינוי גדול.. יהפוך מאב לדוד.

חזקת יומי

חזקת יומי

חזקת יומי

חזקת יומי

חזקת יומי

חזקת יומי

חזקת יומי

14. מדוע נסמך עניין הסגת גבול לעניין הוספת שלוש ערי מקלט?

מפני שעל פי רוב הרציחות מצויות על עסקי גבולות.

15. מה למדים מהמילים "ועמדו שני אנשים" בעניין מתן עדות? (י"ט, י"ז)

למדים ממילים אלו: א. שאין עדות בנשים, נשים לא יכולות להעיד אלא אנשים בלבד. ב. כשהעדים באים להעיד עדותן ניתנת בעמידה.

16. את מי פטרה התורה מן המלחמה? (כ', ה' ז')

א. מי שבנה בית חדש ולא הספיק לדור בו. ב. אדם שנטע כרם ולא חיללו בשנה הרביעית. ג. אדם שארש אישה ולא לקחה. ד. אדם ירא ורך לבב, פוחד.

17. האיש הירא ורך לבב ישוב לביתו פן ימות במלחמה, ממה הוא ירא? (כ', ח' רש"י)

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

ר' עקיבא אומר: אדם פחדן לא יכול לעמוד במלחמה ולראות חרב שלופה. ר' יוסי הגלילי אומר: אדם שחושש מהעבירות שיש בידו.

18. באיזה סוג מלחמה מדובר? במלחמת רשות, כי אין הם פטורים ממלחמת מצווה.

19. מניין למדים שאסור להשחית עצי פרי ואם השחית עבר על "לא תעשה"? (כ', י"ט)

מעניין המצור שבנ"י ישימו על העיר שנכבשה, הם נצטוו לא לכרות את העצים, שנאמר: "כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות כי האדם עץ השדה".

20. אילו עצים מותר להם להשחית כדי לבנות מצור על העיר שנכבשה? (כ', כ')

מותר לבנות מצור מעצי סרק שאינם נותנים פירות למאכל, שנאמר: "רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכרת ובנית מצור".

והוסיף: "דעו לכם כי הוא קדוש וטהור, וכל הנוגע בו לא יינקח".

ה"חזון איש" פנה אליו בפנייה 'הוד כבוד מרן שליט"א, תואר שבו השתמש החזון איש, מלבד ביחס לרב קוק, רק לגדולים ביותר בעיניו. בהנחת אבן הפינה לשיבת "בית יוסף" בבני ברק עמד החזון איש במשך כל נאום הברכה של הרב קוק, כבוד שלא נתן לגדולי תורה אחרים שדיברו שם. לשואלים מדוע לא ישב, הוא ענה: "התורה עומדת!"

הרב עובדיה זצ"ל אמר כי הרב קוק היה "אדם גדול מאוד, ירא שמים". הרב עובדיה, כינה את הרב קוק בתואר 'מרא דארעא דישראל'. ובמקום אחר בתואר 'מרן', תואר נדיר אצל הרב עובדיה.

7. התשובה תופסת מקום מרכזי במשנת הרב קוק. אחד הכתבים הבולטים שיצאו לאור בחייו הינו הספר: "אורות התשובה", בו הוא מברר את התהליכים והגורמים לתשובה.

על התשובה כותב ש"מצד אחד זוהי מצווה קלה שבקלות, שהרי הרהור תשובה הוא כבר תשובה, ומצד אחד הרי היא קשה שבקשות, שלא יצאה עדיין על הפועל במלואה בעולם וכחיים". הוא מוסיף וכותב כי "הנני מוצא את עצמי נוטה לחשוב ולדבר תמיד רק על אודותיה".

8. נודע בענוותנותו. ביקש שלא יכתבו על מצבתו תוארי כבוד מלבד "הרב". בנוסף ביקש שלא יספידוהו.

9. ספריו העיקריים הם: "שבת הארץ", "מאמרי הראי"ה", "אגרות הראי"ה", "עולת ראי"ה", "עין איה", "אורות", "אורות הקודש", "אורות התורה" ו"אורות התשובה".

1. הראי"ה קוק היה הרב הראשי האשכנזי הראשון בארץ ישראל, פוסק, מקובל והוגה דעות.

2. בשנת תרמ"ד השתדך עם אלטה בת-שבע, בתו של האדר"ת ונולדה בתו הבכורה פרידה חנה, כעבור שנה נפטרה אשתו. לאחר כשנה, נישא לרייזה רבקה, בתו של הרב תאומים. ממנה נולד בנו וממשיך דרכו הרב צבי יהודה קוק, בתו השנייה בתי-מרים, נישאה לרב שלום נתן רענן, ובתו הצעירה, אסתר יעל.

3. הרב קוק ראה בישיבות את הבסיס הרוחני של עם ישראל, ופעל ליסוד מוסדות חינוך תורניים ולמען החזקתן של ישיבות.

4. נחשב למחמיר בהלכה. חלק ניכר בכתביו תופס הפן ההלכתי.

5. בשנת 1919 נתמנה לרבה של ירושלים, לאחר שראשי המוסדות והישיבות ורוב רבני ירושלים חתמו על מכתב מינוי. בהמשך כונן את ה"רבנות הראשית", אותה ראה כהנהגה רוחנית כלל עולמית ולא כמנגנון ביורוקרטי.

6. אישיותו של הרב קוק וידיעותיו בתורה זכו להערכה רבה אצל הרבנים מרוב הזרמים השונים. מהם שהתנגדו לשיטתו והשקפתו אך ראו בו אחד מהגדולים.

ה"חפץ חיים" עזב את הכינוס הראשון של אגודת ישראל בטריקת דלת, לאחר שבישיבת הפתיחה השמיע אחד הרבנים דברי פגיעה ברב קוק, ואז זעק החפץ חיים: "יש לקרוע קריעה!" הוא חזר בכעס לאכסנייתו וסירב לחזור להמשך הכינוס, וכן סירב ללחוץ את ידיהם של בני המשלחת הירושלמית ואמר להם: "לאלה שעושים מחלוקת נגד רבה של ירושלים איני נותן שלום!"

הלימוד בעלון מוקדש לעילוי נשמת חיים בן אברהם כהן ז"ל שמואל בן חיה ז"ל

הלימוד בעלון מוקדש להצלחת אלירז שמואל בן אפרת פרידה נ"י

לקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com: לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha